

הודעה לעיתונות

פקס' 02-6521340 http://www.cbs.gov.il info@cbs.gov.il

ירושלים, י' בטבת תשס"ח
19 בדצמבר 2007
250/2007

האוכלוסייה המוסלמית בישראל - נתונים לרגל חג הקורבן The Moslem Population in Israel

חג הקורבן (عيد الأضحى - עיד אל אדחא (המכונה גם "החג הגדול"), הוא חג מוסלמי המציין את המועד לקיום החגי, העלייה לרגל. הוא נחגג החל מהיום העשירי של חודש דיו-אל-חגיה, הוא החודש האחרון בלוח המוסלמי, ונמשך ארבעה ימים. העלייה לרגל עצמה נמשכת כשבוע, וחג הקורבן מציין את אחד השיאים במהלך הטקסים הנהוגים בה. אלו שמקיימים את החג בביתם מקיימים טקס דומה לזה הנהוג באותו יום במכה, שעיקרו הקרבת טלה כקורבן והכנת בשרו למאכל בסעודת החג או כתרומה לעניים. מקובל לקשר חג זה לסיפור "עקדת ישמעאל", המקביל לסיפור "עקדת יצחק" המופיע במקרא. (מתוך ויקפדיה)

נתונים דמוגרפיים

- האוכלוסייה המוסלמית בישראל מונה היום, חג הקורבן כ- 1.2 מליון נפשות, גידול של כ- 30 אלף תושבים לעומת סוף שנת 2006.
- רוב האוכלוסייה הערבית מתגוררת בצפון המדינה (39% במחוז הצפון וכ- 14% במחוז חיפה); יותר מ- 20% מהאוכלוסייה גרים במחוז ירושלים רובם המכריע בעיר ירושלים; כ- 13% מתגוררים בנגב (במחוז הדרום); כ- 11% מתגוררים במחוז המרכז בעיקר ביישובים הערבים במשולש הדרומי ובערים לוד ורמלה; כ- 1.1% מתגוררים במחוז תל-אביב.
- האוכלוסייה המוסלמית נחשבת לאוכלוסייה צעירה, יותר מ- 42% הם בגיל 0-14 ופחות מ- 3% הם בגיל 65+.
- מבנה הגילאים הצעיר של האוכלוסייה המוסלמית הוא תוצאה ישירה של רמת הפרייון הגבוהה של נשים מוסלמיות. מספר הילדים הממוצע שאישה צפויה ללדת במהלך חייה (שיעור פרייון כולל) ירד בשנים האחרונות מרמה של יותר מ- 4.7 לידות לאישה בשנת 2000 לפחות מ- 4 לידות בשנת 2006. למרות ירידה זו רמת הפרייון של נשים מוסלמיות עדיין נחשבת לגבוהה.
- רמת הפרייון של נשים מוסלמיות גבוהה מזו של שאר קבוצות הדת בישראל (יהודיות 2.8, דרוזיות 2.6, נוצריות 2.1) וגבוהה יותר מזו של מדינות ערביות הסמוכות לישראל (ירדן 3.7, סוריה 3.6, מצרים 3.1, לבנון 1.7).
- באוכלוסייה המוסלמית כ- 210 אלף משקי בית. גודל משק הבית הממוצע 5.2 נפשות. מרבית משקי הבית (96%) הם משפחתיים שכוללים לפחות משפחה אחת. יתרת משקי הבית הם משקי בית לא משפחתיים, שברובם (93%) אלו משקי בית של אדם שגר בגפו.
- בישראל כ- 211 אלף משפחות מוסלמיות. רוב המשפחות המוסלמיות מורכבות מזוג עם ילדים בהן לפחות אחד הוא בגיל 17 ומטה (72%); כ- 8% מהמשפחות מורכבות מזוג ללא ילדים; כ- 4% מהמשפחות הן חד הוריות עם ילדים שהצעיר ביניהם בגיל 17 ומטה.

השתייכות לכוח העבודה

- בשנת 2006 השתייכו לכוח העבודה האזרחי 255.7 אלף מוסלמים – 201.8 אלף גברים ו- 53.9 אלף נשים.
- הגברים המוסלמים בכוח העבודה האזרחי היוו 60.3% מכלל הגברים המוסלמים בגילים 15 ומעלה. לשם השוואה, השיעור בקרב הגברים היהודים היה 61.1% בקרב הגברים הנוצרים-ערבים – 62.0% ובקרב הגברים הדרוזים – 51.6%.
- שיעור ההשתייכות לכוח העבודה האזרחי בקרב הנשים המוסלמיות היה 16.4% , בקרב היהודיות – 56.2% , בקרב הנוצריות – ערביות – 34.3% ובקרב הדרוזיות – 19.6%.
- אחוז הבלתי מועסקים (מכלל השייכים לכוח העבודה) היה 12.4% בקרב המוסלמים – אחוז גבוה מאשר בקרב הנוצרים – 8.8% , הדרוזים – 7.9% , והיהודים 8.4%.
- כמחצית מהגברים המוסלמים מועסקים כעובדים מקצועיים בתעשייה, בנינוי וכעובדים מקצועיים אחרים, 15.1% - כעובדים בלתי מקצועיים, 12.8% כסוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים, והשאר במשלחי יד אחרים.

משקי בית עם מועסקים

- ב- 72.5% ממשקי הבית המוסלמים היה לפחות מועסק אחד (כולל משרתים בצבא קבע), נמוך יותר מאשר במשקי הבית היהודיים – 74% וממשקי הבית הנוצרים-ערביים – 77% והדרוזים – 76%.

צפיפות דיור

ממוצע הנפשות לחדר בקרב המוסלמים – 1.48 – גבוה לעומת הנוצרים ערבים – 1.18 , הדרוזים – 1.19 והיהודים – 0.849.

נתונים מסקר הוצאות משק הבית 2006

הנתונים המפורסמים בפרק זה נלקחו מסקר הוצאות משק הבית שבוצע ב-2006 בקרב 6,259 משקי בית המיצגים 2,026,797 משקי בית באוכלוסייה. מתוכם 5,214 משקי בית של יהודים המיצגים 1,676,186 משקי בית יהודים באוכלוסייה ו-619 משקי בית של מוסלמים, המיצגים 211,709 משקי בית של מוסלמים באוכלוסייה.

- ההוצאה החודשית הממוצעת לתצרוכת למשק בית של מוסלמים הייתה 9,822 ₪ לעומת 11,494 ₪ בקרב האוכלוסייה היהודית.

לוח 1: הוצאה חודשית לתצרוכת לפי קבוצות הוצאה ראשיות ולפי דת, 2006

מוסלמים		יהודים		סה"כ באוכלוסייה		קבוצת תצרוכת
ש"ח לחודש	הרכב באחוזים	ש"ח לחודש	הרכב באחוזים	ש"ח לחודש	הרכב באחוזים	
100	9,822	100	11,494	100	11,133	הוצאות לתצרוכת - סך הכל
24.3	2,391	15.5	1,786	16.6	1,852	מזון (כולל ירקות ופירות)
17.0	1,665	21.9	2,517	21.4	2,378	דיור
10.6	1,039	10.4	1,190	10.4	1,155	אחזקת הדירה ומשק הבית
6.0	589	3.6	418	3.9	434	ריהוט וציוד לבית
4.8	472	3.2	368	3.4	384	הלבשה והנעלה
4.6	448	5.2	598	5.1	570	בריאות
8.2	807	14.4	1,654	13.6	1,512	חינוך, תרבות ובידור
17.5	1,717	21.1	2,427	20.7	2,302	תחבורה ותקשורת
7.0	694	4.7	537	4.9	545	מוצרים ושירותים אחרים

- שיעור ההוצאה של משקי הבית המוסלמים גבוה יותר בסעיפים: מזון, אחזקת הדירה ומשק הבית, ריהוט וציוד לבית, הלבשה והנעלה ומוצרים ושירותים אחרים בעוד שבסעיפים: דיור, בריאות, חינוך תרבות ובידור ותחבורה ותקשורת, שיעור ההוצאה בקרב משקי בית של יהודים הוא גבוה יותר.
- בלוח 2 ניתן לראות שבסעיף המזון ההוצאה על פיתות במשקי הבית המוסלמים גבוהה פי 13.0 מההוצאה על פיתות במשקי בית יהודים (111.8 ₪ לעומת 8.6 ₪ בהתאמה). במשקי בית של מוסלמים מוציאים פי 2.4 יותר על בשר מאשר במשקי הבית היהודים (600.7 ₪ לעומת 250.4 ₪ בהתאמה).
- משקי בית של מוסלמים מוציאים על חצילים פי 4.5 יותר מאשר במשקי בית של יהודים (13.6 ₪ לעומת 3.0 ₪ בהתאמה).
- ההוצאה על סלט חומס היא פי 2.2 במשקי בית של מוסלמים לעומת משקי בית של יהודים (27.6 ₪ לעומת 12.6 ₪ בהתאמה).
- על מוצרי מתיקה שונים כגון: חטיפי וופל שונים, חטיפי שוקולד וכדומה מוציאים משקי הבית מוסלמים פי 1.9 יותר ממשקי הבית היהודים (30.5 ₪ לעומת 16.3 ₪ בהתאמה).

- ההוצאה על ריפוי שיניים באוכלוסייה המוסלמית גבוהה פי 1.6 מההוצאה על ריפוי שיניים באוכלוסייה היהודית.

לוח 2: הוצאה חודשית לתצרוכת למוצרים בודדים נבחרים לפי דת ב- 2006

מוצרים	יהודים	סה"כ באוכלוסייה	מוצר
ש"ח			
13.4	9.1	9.6	בצל יבש ובצל ירוק
39.2	17.5	20.4	עגבניות
13.6	3.0	4.4	חצילים
111.8	8.6	21.3	פיתות
3.6	4.7	4.8	דגנים שונים
42.3	6.4	10.5	אורז
63.3	48.1	50.0	עוגות, עוגיות וביסקוויטים
3.4	9.5	8.6	מוצרי בצק לא קפואים
35.4	8.0	11.0	שמן זית
600.7	250.4	299.1	בשר
278.2	272.6	270.7	חלב ומוצרי
19.7	16.9	16.9	גלידות ושלגונים
2.6	1.5	1.6	חלבה
1.3	3.2	3.0	ריבה ומרקחת
5.7	7.7	7.6	סוכריות
30.5	16.3	18.6	חטיפים ומוצרי מתיקה אחרים
144.3	75.5	83.2	משקאות קלים
148.9	272.0	251.1	ארוחות מחוץ לבית
131.9	146.0	141.9	מוצרי מזון שונים
53.3	19.4	24.0	קפה ונס קפה
27.6	12.6	14.3	סלט חומוס
44.8	29.4	31.4	פירות יבשים
239.5	89.8	107.9	סיגריות, טבק וצורכי עישון
104.7	67.0	71.2	הלבשה עליונה גברים
114.6	123.1	124.2	הלבשה עליונה נשים
98.9	35.7	45.5	הלבשה עליונה לילדים ותינוקות
239.6	147.5	160.7	ריפוי שיניים
72.5	103.6	101.3	מחשב, אינטרנט ומוצריהם
99.3	102.0	102.2	נסיעה בתחבורה ציבורית

תנאי דיוור:

83.9% ממשקי הבית של המוסלמים גרים בדירות שבבעלותם לעומת 68.9% ממשקי הבית של היהודים. 7.6% ממשקי הבית של המוסלמים גרים בדירות שכורות לעומת 26.6% ממשקי הבית של היהודים. הגודל הממוצע של דירות בבעלות במשקי בית של מוסלמים הוא 3.9 חדרים לעומת 4.1 חדרים במשקי בית של יהודים. צפיפות הדיוור בדירות בבעלות במשקי בית של מוסלמים הוא 1.3 לעומת 0.8 במשקי בית של יהודים.

חינוך

44% מכלל תלמידי י"ב המוסלמים זכאים לתעודת בגרות.
72% מבין הזכאים עמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות.

נתונים מתוך הסקר החברתי 2006

מרוצים פחות, אופטימיים יותר

כשלושה רבעים (76%) מהמוסלמים בישראל מרוצים מחייהם (מרוצים או מרוצים מאוד) לעומת 85% מהיהודים. הנשים המוסלמיות מרוצות יותר (79%) מחייהן מהגברים המוסלמים (72%).
39% מהמוסלמים מרוצים ממצבם הכלכלי, לעומת 56% מהיהודים. יותר ממחציתם (52%) ענו שמצבם הכלכלי יהיה טוב יותר בשנים הקרובות ו – 60% העריכו שחיהם יהיו טובים יותר (לעומת מחצית מהיהודים [51%]).
בשני המדדים, הנשים המוסלמיות אופטימיות יותר מהגברים המוסלמים: 57% מהנשים לעומת 47% מהגברים מצפות לשיפור בחיים בשנים הקרובות, 64% מהנשים מצפות לשיפור כלכלי, לעומת 55% מהגברים.

מרוצים מהשכנים ופחות מאזור המגורים

כמעט שלושה רבעים (73%) מהמוסלמים בישראל מרוצים מאזור מגוריהם, לעומת 83% מהיהודים. המוסלמים מדווחים על שביעות רצון גדולה יותר מהיחסים עם שכניהם -85% (לעומת 80% מיהודים).

חשים בודדים יותר

21% מהמוסלמים ענו כי אין להם על מי לסמוך בשעת משבר או מצוקה, לעומת 9% מהיהודים. 39% מהם חשים בדידות לעיתים קרובות (או "לפעמים") לעומת 29% מהיהודים. 45% מהנשים המוסלמיות חשות בדידות לעומת כשליש (32%) מהגברים המוסלמים.

חשיפה לטכנולוגיה

28% מהמוסלמים משתמשים במחשב ו-72% מהם משתמשים ברשת האינטרנט. לשם השוואה, שיעור המשתמשים במחשב בקרב היהודים עומד על 63% ו-91% מהם באינטרנט. הגברים המוסלמים משתמשים במחשב (32%) בשיעור גבוה יותר מהנשים המוסלמיות (25%). 82% מהם משתמשים ברשת האינטרנט לעומת 60% מהנשים.

חמישית (20%) מהמוסלמים יצאו לנופש בארץ בשנה האחרונה, לעומת 56% מהיהודים ו – 32% מהנוצרים. שיעור דומה (19%) מהמוסלמים יצאו לנופש בחו"ל בשנה האחרונה לעומת כשליש (31%) מהיהודים ו – 27% מהנוצרים.